ਪੰਜਾਬੀਭਾਸ਼ਾ (ਜਾਣ-ਪਛਾਣ), (ਨਿਕਾਸ-ਵਿਕਾਸ)

ਭਾਸ਼ਾ- ਭਾਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨਾਲ ਲਿਖ ਜਾਂ ਬੋਲ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਲਿਖ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਲਿਖਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀਹੈ। ਬੋਲ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮਬੋਲ-ਚਾਲਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਕਰਣਕਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾਜਰੂਰੀਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ- ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਰਾਜਭਾਸ਼ਾਹੋਣਦਾਦਰਜਾਹਾਸਲਹੈ। "ਪੰਜਾਬ" ਪੰਜ+ਆਬ ਤੋਂ ਬਣਿਆਹੈ। ਪੰਜ+ਆਬ ਦਾਅਰਥ ਹੈ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ (ਸਤਲੁਜ, ਬਿਆਸ, ਰਾਵੀ, ਚਨਾਬ, ਜਿਹਲਮ) ਪੰਜ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀਧਰਤੀ।ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਰਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵੀਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾਦਾਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ- ਹਰਬੋਲੀਦਾਆਪਣਾਇਤਿਹਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਭਾਸ਼ਾਹੈ।ਅਨੇਕਾਂ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਕੇ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਜੋਕਾ ਰੂਪਅਖ਼ਤਿਆਰਕੀਤਾਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬੋਲਣਲਿਖਣ, ਪੜ੍ਹਨਅਤੇ ਸਮਝਣਵਾਲਿਆਂ ਦੀਗਿਣਤੀ ਲੱਖਾਂ ਨਹੀਂਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।ਭਾਰਤਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 456 ਵੇਂ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਮੁੱਠੀ ਭਰਭਾਸ਼ਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਦੇ ਨਿਕਾਸ (ਆਰੰਭ) ਬਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾਅਧਾਰ ਪੁਰਾਤਨ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਇਸਨੂੰਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿੱਚੋਂ

ਨਿਕਲੀਮੰਨਦੇ ਹਨ।ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸਦਾਆਰੰਭ10ਵੀਂ–12ਵੀਂਸਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

13ਵੀਂਸਦੀ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾਫਰੀਦਦੀਰਚਨਾਗਿਣਤੀਅਤੇ ਗੁਣ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ।16–17 ਵੀਂਸਦੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਸੰਤਾਂ, ਭਗਤਾਂ ਆਦਿਦੀਰਚਨਾਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਦਮ ਪੁੱਟਦੀ ਹੈ। 18 ਵੀਂਅਤੇ 19ਵੀਂਸਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨਪਾਉਂਦੀਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਕਿੱਸਾ–ਕਾਵਿ, ਵੀਰ–ਕਾਵਿ, ਸੂਫੀਕਾਵਿਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ, ਵਾਰਿਸ, ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਆਦਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੇਖਕਹਨ।

1947 ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਾਲਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨਅਤੇ ਲਿਖਣਵਾਲਿਆਂ ਦੀਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਨਵੰਬਰ 1966 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਰਾਜਭਾਸ਼ਾਦਾਦਰਜਾਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਈਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ‘ਨਾਭਾ’ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ‘ਮਹਾਨਕੋਸ਼’ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਰਤਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦਰਮਿਆਨਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀ, ਨਾਟਕ, ਕਵਿਤਾ, ਵਾਰਤਕਆਦਿਦੀਭਰਪੂਰਰਚਨਾ ਹੋਈ। ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ‘ਕਪੂਰ’, ਅਣਖੀ, ਪਾਤਰ, ਗਾਰਗੀ, ਸੇਖੋਂ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਅਮ੍ਰਿਤਾਆਦਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੇਖਕਹਨ।

2000 ਤੋਂ ਨਵੀਨਕਾਲਦਾਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾਰੂਪਕਾਫੀਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ, ਟੀ.ਵੀ., ਸਿਨੇਮਾਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਕਰਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਬਦ, ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ ਹਨ।ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਦਾਹੜ੍ਹ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਕਿਤਾਬਾਂ ਬਹੁਤ ਛਪਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਵਾਲੇ ਗੰਭੀਰਪਾਠਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ।ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਵੱਧ ਹਨ, ਪਾਠਕ ਘੱਟ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਫਟਵੇਅਰਵੀ ਆ ਗਏ ਹਨ।ਅਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ‘ਵਿੰਡੋ’ਦਾਪੰਜਾਬੀ

ਰੂਪ'ਖਿੜਕੀਆਂ' ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲਛਪਾਈਦਾਕੰਮ ਸੁਖਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲਕੰਮਵਧੀਆਂ ਜਲਦੀਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਲੇਖਕ ਸਿੱਧਾ ਕੰਮਪਿਉਟਰ ਤੇ ਹੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ।